

Svmma Juris Canonici

Comprehensa Tribus Partibus In Qva Distincte Et Svccincte Explicantur,
quæ ad personas, negotia, & iudicia Ecclesiastica ex Canonum præscripto,
pertinent

De Personis Ecclesiasticis, Earumque statu, Dignitate, munere, &
Immunitate

Strein, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1658

§. 2. Dignitas, & officium Parochi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61816](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61816)

certum populum habeat. Per se enim Capellania & Capella beneficiū simplex est. *Selva de benef. part. 1. q. 4. Abb. Imola. Azor. n. l. 3 c. 8. Dixi in Iure Canonico non vocati Parochos, quia usus & consuetudo his temporibus aliud jus fecerunt.*

VII. Quando Ecclesia Parochialis accessorie unita est beneficio, vel dignitati alicui simplici, & in eā Vicarius perpetuus constituitur, titulum Parochi, & curam habitualem habet Principalis, curam actualem verò, seu exercitium Vicarius. Secus erit, si vel Vicarius sit temporalis tantum, vel Ecclesia filialis. Tunc enim Rector seu Principalis per se censetur deservire, & illius nomine, qui substituuntur. *c. Cum veniss. De rest. Spol. l. Quod meo. ff. De acquir. poss. Barbosa. in Rubricā de officio Vicarii. & c. super eo de prebend. Franc. Leo in thesau. Fori Eccles. Par. 1. c. 10. Silv. V. Vicarius n. 6. Armilla eod. & alii Summ.*

NOTA. In prædictā Parochialis Ecclesiæ cum dignitate vel Canoniatu unione cavendus est abusus, qui nonnullis in locis invaluit, ut cum Parochi titulo fructus potissimos principalis ad se pertrahat, vix tantillo relicto, unde Vicarius honestè vitam toleret, quamvis onera omnia solus sustineat.

§. II.

De dignitate Parochi & obligatione residendi.

I. Parochus quia Episcopi vices gerit, qui dicitur Rector parochialis, *c. bona rei 12. q. 2.* ob id alijs videtur præferendus secundum Reg. 1. *si eum s. qui iniuriarum ff. si quis cautionibus.* Cumque pasto-

ralis cura sit difficilis & periculosa, merito iudicatur pretiosa. Hinc *Molanus de Canonis l. 2. c. 14.* Canonico censet præferendum esse parochum: tum quia munus ipsius est ars artium. *c. Cum in illis de preb. tum quia major in illo scientia & discretio requiritur. c. pen. de ata. & qual. ordin.* Denique quia non exigitur in Canonico Ordo Sacerdotii, quemadmodum in Parocho. Quæ ut vera sint, absolutè loquendo, non admittent in Germaniā nostrā Canonici Cathedralis, quamvis nec scientia nec ordinum sacrorum dignitate conspicui forent. Nec desunt tituli illis, quibus præferantur. Extant quoque apud *Barbosam Decisiones Congregationis Sacrorum Rituum*, ubi fol. 84. in funeribus & processionibus publicis primus locus Cathedralibus Canonis tribuitur, ut qui collaterales consilarii & quasi domestici sint ipsius Episcopi. *Barb. Par. 1. c. 9. n. 6. Franc. Leo in thesau. Eccl. Par. 1. c. 9.*

II. In propriā Ecclesiā Rector omnes majores & superiores antecedit in dicendis Missis solennibus & alijs quibuscunque concernentibus officium ipsius. Nam etiam major minori cedit in domo sua, & quilibet in proprio munere alijs præferatur, quamvis extra illud cedere debeat. Ob eandem causam Rector Ecclesiæ Parochialis tanquam illius caput ante alios thurificandus est, juxta definitionem *Congreg. Rituum. apud Barb. to. cit.* qui addit, nihilominus, Parocho non in sede, sed in scamno sedendum.

III. Ut inter plures Parochos sive regulares, sive sæculares debitus ordo servetur, attendenda est ipsarum Ecclesiarum majoritas & prærogativa, & censuit sacra Congregatio Rituum in una Astensi 27.

Mart. An. 1609. In funeribus autem præcedit Parochus, in cuius templo defunctus sepeliendus est, idque Romæ quoque observari, & à se notatum esse commemorat citatus *Barb. n. 13.*

QVÆRES. An Rector ecclesiæ & Parochus nomine Prælati gaudeat? *Rt. Rosella V. n. m. 7.* si nomen Prælati latius sumatur, gaudere; strictius autem accipere, qui negant, requirentes dignitatem cum iurisdictione etiam externa. Quo sensu loquuntur *Glo. Cardin. & alii apud eundem allegati.*

IV. Rectores ecclesiarum & quicumque parochi iure divino in ecclesiis suis residere debent etiam tempore pestis, siue multi fuerint subditi siue pauci, licet tres, tantum forent. *Con. Trid. Sess. 23. c. 1.* ubi licet de episcopis loquatur, contextus & sequentia ostendunt, de omnibus intelligendum, quibus animarum cura commissa est. Illis enim dicitur. *Pron. cap. 27. V. 23.* Cognosce vultum pecoris tui, & greges tuos diligenter considera. *Item Act. 20. V. 28.* Attendite universo gregi, in quo vos Spiritus Sanctus posuit. *Barb. Collect. Decis. Apost. n. 572. Bern. Possen. l. De off. Curati. c. 1.* Non potest ergo dispensare Pontifex, inquit, & permittere ut Parochus aliquando absit? *R.* quamvis in iure divino, summus Pontifex, proprie loquendo, dispensare nequeat, declarat tamen hic & nunc sufficientem causam esse, cui lex divina non obliget. Caveat unusquisque, ne consuetam excusationem prætendat, & ad dispensationem non valituram summum Pontificem inducat. *Jacob. de Grass. l. 2. c. 97. l. 3. c. 15.*

Item dicendum de alijs Curatis, qui habent iurisdictionem fori externi, seu

contentiosi, qui non minus obligantur ad residendum, quam parochi, qui animarum curam gerunt. *V. Lud. Lopez Par. 2. Instructorii c. 100. p. 620.* ubi Curatum sine causa non residentem dicit à Confessario absolvendum non esse, etiamsi vir illustris sit, vel mille dispensationes prætendat.

V. Parochus habens duas parochias unitas residere debet in maiore seu digniore: si non constet, quæ dignior sit, in ea quæ frequentior & periculosior. Si extra civitatem una est, altera verò intra civitatem, in hac illi commorandum erit. Si pares sunt, aut videntur, eligat, in utra potius residere velit. Si quis cum parochia Canonatum possidet, obtenta dispensatione in parochiali residebit. *Conc. Trid. Sess. 23. c. 1. Declarat. num. 9 & 10. Moscon. l. 1. Par. 1. c. 21.*

VI. Vbi Vicarius perpetuus ex more constituitur, illo vivo non tenetur residere principalis, seu Rector ecclesiæ. Nam actualis animarum cura omnimodè ad Vicarium pertinet. Quod si Vicarius temporalis & amovibilis sit, à contrario residere debet principalis, quia animarum cura ipsi incumbit primariò. Sed quia non eadem incommoda ex ipsius absentia metuenda sunt, facilius in obligatione residendi Episcopus dispensabit.

VII. Ne in residentia sua parochi impediantur, cautum est, ne eligantur Vicarii generales, Visitatores, Secretarii, fiscales &c. Nec episcopo licet ultra duos menses opera alicuius parochi uti, quemadmodum censuit Congregatio. *Conc. Trid. An. 1618.* Si autem ecclesiæ Cathedralis parochus sit, poterit Vicariatus officio fungi *V. Barbosa pag. 75.* ubi amplius memo-

in totâ provinciâ Tolletanâ presbyteros, qui Parochiales ecclesias obtinent, non posse Iudices ordinarios, aut delegatos esse appellationum ex Decreto Pauli V. die 17. Aug. 1615. & Gregorii XV. die 9. Maii. 1622. ubi extendit ad omnes ecclesias parochiales Castellæ, & Legionis.

VIII. Olim studiorum causa per septennium abesse licuit parochis, hodie verò id permittere episcopi non possunt iuxta *Con. Tr. sess. 23. c. 1.* Et Congregatio Cardinal. non semel consulta respondit, non esse sufficientem causam absentiae, ut studijs incumbant, nec Ordinarijs liberum esse illi licentiam impertiri, nec fructus percipere posse, si quando ob prædictam causam abstuerint. Quibus autem conditionibus concedi facultas possit, à *Conc. Trid. loc. citato ita* definitum est, ut episcopus causa probè cognita indulgere velit, licentiam in scripto, & gratis concedat, relicto Vicario cum congrua mercede ab eodem Episcopo approbato.

IX. Non excusat Parochum à residendo aëris intemperies ab extrinseco causata, nisi certo anni tempore, nec inimicitia capitales. In his quæ sine culpa parochi ortæ sunt, datur annus. *Declarat. Con. Tr. l. cit.* Oidium solum parochianorum non sufficit. Neque senectus excusat, quamvis illi Ordinarius daret idoneum Vicarium. Idem dicendum de infirmitate etiam dato, & constituto adiutore, nisi aliter, quàm in distant loco curari non possit. Præterea in nullo casu excusatur Parochus ne administret Sacramenta morienti, ne quidem metu pestis, seu alterius contagiosæ infirmitatis *6. si presbyter 26. q. 6.* Alias, quod supra diximus *Tit. 11. §. 3.* absentiam ab episcopo concessam excusat Charitas, necessi-

tas & ecclesiae utilitas. Denique ab *Conc. Trid. sess. 23. c. 1.* indulgetur, ut singulis annis animi relaxandi causa abesse queant per duos menses continuos, vel divisos, dummodò iusta causa sit, quod illorum conscientia relinquatur. *Toletus l. 5. c. 5. n. 3.* monet ad legitimam parochi absentiam quatuor conditiones requiri 1. est, ut causa rationabilis sit. 2. ut probeur ab episcopo & in scriptis. 3. ut ad summum duorum mensium sit. 4. ut interea substituatur aliquis cum congrua fructuum portione, qui benè, & absque defectu absentis munus obeat. Adde Petri à Soto doctrinam, de cura animarum *lect. 5.* ubi post summè necessaria & salubria monita subdit. Absentes Parochos propter absentiam obligandos non esse ad restitutionem fructuum, cum sufficiat agnoscere, quantum sit peccatum, contra quod terribiliter per Zachariam Prophetam clamatur. *Va pastor, & idolum derelinquens gregem.* Sed de non restituendis fructibus congruè explicandum est, nimirum si officio suo per Vicarium satisfaciatur, *V. Bern. Possen. l. de Curato. c. 1. n. 33.*

§. III.

De officio Parochi.

I. P Ræcipuum munus Parochi est verbum Dei prædicare, de quo *Concil. Trid. sess. 5. c. 2.* Archipresbyteri quoque, Plebani, & quicumque Parochiales, vel alias curam animarum habentes Ecclesias obtinent, per se, vel per alios ab Episcopo approbatos, si legitime impediti fuerint, saltem diebus Dominicis, & Festis solennibus plebes sibi commissas pascant salutaribus verbis, docendo, quæ scire omnibus necessarium est ad salutem. Materiam, & modum concionandi *Leo X. in Con. Lateran. præscribit. Can. 7. de offic. Pra-*